

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.10.2005, sp. zn. 20 Cdo 443/2005, ECLI:CZ:NS:2005:20.CDO.443.2005.1

Číslo: 49/2006

Právní věta: Je-li listina prokazující, že pohledávka je vymahatelná nebo zajištěná zástavním právem, založena do exekučního spisu do zahájení dražebního jednání, soud k ní přihlédne, i když ji nepředložil přihlašovatel pohledávky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.10.2005

Spisová značka: 20 Cdo 443/2005

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 3 odst. 2 předpisu č. 41/1993Sb.

§ 336f odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.

§ 73 odst. 2 předpisu č. 358/1992Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Kladně usnesením ze dne 7. 4. 2004 z rozdělované podstaty ve výši 1 600 000 Kč uspokojil pohledávku nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti s prováděním dražby (4447 Kč), pohledávku oprávněného, pro niž byl nařízen výkon rozhodnutí (1 392 844 Kč), a pohledávku L. Z. v části 202 409 Kč. V odůvodnění vysvětlil, že další věřitelé na úhradu svých pohledávek nemají nárok (k jejich přihláškám nemohlo být přihlédnuto), protože nedoložili exekuční tituly buď vůbec (Finanční úřad ve S., R., s. r. o.), nebo toliko ve fotokopiích, navíc - v jednom případě - i bez doložky vykonatelnosti (JUDr. V. G.).

Usnesením ze dne 20. 10. 2004 K r a j s k ý s o u d v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně změnil jen tak, že namísto dovolatelovy pohledávky z rozdělované podstaty uspokojil v rozsahu 202 709 Kč pohledávku R., s. r. o. (kterou přikázal - vzhledem k tomu, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2004, byl na majetek společnosti prohlášen konkurs a konkursním správcem ustanoven JUDr. J. P. - vyplatit do konkursní podstaty úpadkyně). Za první dražební jednání odvolací soud považoval jednání dne 14. 1. 2004 (při dražbě 27. 2. 2003 soud nepostupoval podle § 336i odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů, do jehož zahájení přihlásili pohledávky Finanční úřad ve S., R., s. r. o., JUDr. V. G. (i v zastoupení věřitelů E. K., R. K., M. B. a MUDr. J. B.) a L. Z. Se soudem prvního stupně se ztotožnil v tom, že k přihlášce Finančního úřadu ve S. přihlížet nelze, protože do zahájení dražby nebyly předloženy listiny prokazující

vymahatelnost (daňové) pohledávky, což platí i o přihláškách podaných JUDr. V. G., které byly doloženy toliko fotokopii exekučních titulů, navíc - v jednom případě - i bez doložky vykonatelnosti. Přihláška R., s. r. o., byla, pokračuje odvolací soud, jako neúplná posouzena nesprávně; přihlašovatelka ještě před dražbou doložila exekuční titul (platební rozkaz Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 11. 10. 2001), „a to originálem rozhodnutí s doložkou právní moci.“ Pohledávky této věřitelky a dovolatele - patřící do skupiny uvedené v § 337c odst. 1 písm. f) o. s. ř. - je proto třeba uspokojit v souladu s ustanovením § 337c odst. 2, odst. 5 písm. c) o. s. ř.; došla-li přihláška dovolatele později než přihláška R., s. r. o., má tato věřitelka právo na zbytek rozdělované podstaty, tj. 202 709 Kč.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl L. Z. dovoláním, jímž (aniž svou argumentaci podřadil některému z dovolacích důvodů vyjmenovaných v § 241a odst. 2, 3 o. s. ř.) oponuje závěru o přednosti pohledávky R., s. r. o. Věřitelka podkladové rozhodnutí k přihlášce, jež byla podána 22. 1. 2003, nepřipojila, neučinila tak ani dodatečně; platební rozkaz - aniž mu to zákon ukládá - vyžádal od Obvodního soudu pro Prahu 6 sám soud prvního stupně. Za této situace je namísto přihlášku R., s. r. o., mít ve smyslu § 336f odst. 2 o. s. ř. za nedoloženou. Navrhl proto, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 3. 2005 (čl. II, bod 3. zákona č. 59/2005 Sb.).

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 238a odst. 1 písm. f), odst. 2 o. s. ř. přípustné, neboť směřuje proti rozhodnutí, kterým odvolací soud změnil usnesení, jímž soud prvního stupně rozhodl o rozvrhu rozdělované podstaty ve výkonu rozhodnutí; opodstatněné však není.

Protože vady vyjmenované v ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jež činí řízení zmatečným, ani jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), k nimž je dovolací soud podle ustanovení § 242 odst. 3, věty druhé, o. s. ř. povinen přihlídnout z úřední povinnosti, v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože dovolací soud je uplatněným dovolacím důvodem - v projednávané věci (podle obsahu podání) vycházejícím z ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jímž lze vytýkat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci - vázán, je předmětem dovolacího přezkumu právní závěr odvolacího soudu o lepším pořadí pohledávky R., s. r. o., která byla včas podložena listinou prokazující její vymahatelnost.

Právní posouzení ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy (nejen hmotného, ale - a o takový případ jde v souzené věci - i práva procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 336f odst. 1 o. s. ř., věřitel, který má proti povinnému pohledávku priznanou rozhodnutím, smírem nebo jiným titulem uvedeným v § 274 (vymahatelnou pohledávku) anebo pohledávku zajištěnou zástavním právem, může ji do řízení přihlásit nejpozději do zahájení dražebního jednání. Oprávněný a ten, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, mohou své pohledávky přihlásit, jen jestliže jim byly priznány rozhodnutím, smírem nebo jiným titulem uvedeným v § 274 po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Podle ustanovení § 336f odst. 2 o. s. ř. musí být v přihlášce uvedena výše pohledávky a jejího

příslušenství, jejíhož uspokojení se věřitel povinného domáhá, jinak se k přihlášce nepřihlíží; o tomto následku musí být věřitel poučen v dražební vyhlášce. K přihlášce musí být připojeny listiny prokazující, že jde o vymahatelnou pohledávku nebo o pohledávku zajištěnou zástavním právem, ledaže tyto skutečnosti vyplývají z obsahu spisu.

Ve výroku usnesení o nařízení dražebního jednání (dražební vyhlášce) soud ve smyslu ustanovení § 336b odst. 2 písm. i) o. s. ř. uvede - mimo jiné - upozornění, že při rozvrhu podstaty se mohou oprávněný, ti, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, a další věřitelé povinného domáhat uspokojení jiných vymahatelných pohledávek nebo pohledávek zajištěných zástavním právem, než pro které byl nařízen výkon rozhodnutí, jestliže je přihlásí nejpozději do zahájení dražebního jednání, jestliže v přihlášce uvedou výši pohledávky a jejího příslušenství a prokáží-li je příslušnými listinami, a poučení, že k přihláškám, v nichž výše pohledávky nebo jejího příslušenství nebude uvedena, se nepřihlíží (§ 336f).

V rozvrhovém usnesení, které je výsledkem jednání, při němž se projednají pohledávky, které mohou být uspokojeny z rozdělované podstaty, soud pohledávky přízná jejich věřitelům; úhrada pohledávek, které vydražitel převzal (§ 336g, § 337b odst. 4), se přízná vydražiteli (srov. § 337 odst. 1, § 337b odst. 1, 337g odst. 1 o. s. ř.).

Podle výsledků rozvrhového jednání se - ve smyslu ustanovení § 337c odst. 1 o. s. ř. - z rozdělované podstaty uspokojují postupně podle těchto skupin:

- a) pohledávky nákladů řízení vzniklých státu v souvislosti s prováděním dražby, nové dražby nebo další dražby,
- b) pohledávky z hypotečních úvěrů nebo části těchto pohledávek sloužící ke krytí jmenovité hodnoty hypotečních zástavních listů,
- c) pohledávka oprávněného, pohledávka toho, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, pohledávky zajištěné zástavním právem a náhrada za věcná břemena nebo nájemní práva s výjimkou těch, o nichž bylo rozhodnuto, že prodejem nemovitosti v dražbě nezaniknou (§ 336a odst. 1 písm. c/),
- d) pohledávky nedoplateků výživného,
- e) pohledávky daní a poplatků, pojistného na veřejné zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud nebyly uspokojeny podle písmena c),
- f) ostatní pohledávky.

Nelze-li plně uspokojit všechny pohledávky patřící do téže skupiny, uspokojí se podle pořadí; pohledávky patřící do téže skupiny, které mají stejné pořadí, se uspokojí poměrně (§ 337c odst. 2 o. s. ř.).

Úroky, úroky z prodlení nebo poplatek z prodlení za poslední tři roky před rozvrhovým jednáním, jakož i náhrada nákladů řízení se uspokojují v pořadí jistiny. Nestačí-li rozdělovaná podstata, uhradí se před jistinou. Pokud ke krytí jmenovité hodnoty hypotečních zástavních listů slouží jen část pohledávky z hypotečního úvěru, uspokojují se nároky uvedené ve větě první poměrně (§ 337c odst. 4 o. s. ř.).

Pro pořadí je podle ustanovení § 337c odst. 5 o. s. ř. rozhodující

- a) u pohledávky oprávněného den, kdy k soudu výkonu došel jeho návrh na nařízení výkonu rozhodnutí,
- b) u pohledávky toho, jenž do řízení přistoupil jako další oprávněný, den, který se považuje za přistoupení k řízení,
- c) u přihlášené pohledávky den, kdy k soudu došla přihláška,
- d) u pohledávky zajištěné zástavním právem den vzniku zástavního práva,
- e) u náhrad za věcná břemena den vzniku věcného břemene,
- f) u náhrad za nájemní práva den vzniku nájemního práva.

Pořadí pohledávky se stanoví podle toho hlediska, které je pro ni výhodnější.

Soudy obou stupňů vycházely ze skutkového zjištění (které dovolatelem nebylo zpochybněno), že R., s. r. o., přihlásila podáním ze dne 20. 1. 2003, které soudu prvního stupně došlo 22. 1. 2003, pohledávku za povinným ve výši 90 000 Kč s 26% úrokem z prodlení od 18. 9. 1998 do zaplacení a náhradu nalézacího řízení ve výši 21 750 Kč. Přílohou přihlášky nebylo podkladové rozhodnutí, na něž se odvolávala, tj. platební rozkaz Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 11. 10. 2001, sp. zn. 30 Ro 701/2001, nicméně jeho stejnopis opatřený doložkou vykonatelnosti došel (na žádost učiněnou vůči soudu, který titul vydal) soudu prvního stupně 27. 11. 2003. Dovolatel pohledávku ve výši 2 827 015 Kč (aniž vyčíslil její příslušenství /v této části k přihlášce odvolací soud nepřihlížel/) přihlásil u soudu prvního stupně dne 14. 1. 2004 (v 8.25 hod.) a současně doložil exekuční titul (stejnopis písemného vyhotovení rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 25. 2. 1998, sp. zn. 8 C 207/96, s doložkou vykonatelnosti). Dražební jednání nařídil soud prvního stupně vyhláškou ze dne 30. 10. 2003, č.j. E 596/99-57, na 14. 1. 2004 v 9.00 hod.; obsahem vyhlášky bylo (i) upozornění a poučení podle § 336b odst. 2 písm. i) o. s. ř.

Soudní praxe je jednotná v tom, že přihláškou se rozumí procesní úkon (podání) oprávněného, dalšího oprávněného nebo jiného věřitele povinného adresovaný soudu, který musí obsahovat - vedle obecných náležitostí uvedených v § 42 odst. 4 o. s. ř. - označení pohledávky a její výši s příslušenstvím.

Pohledávka musí být prokázána (doložena) kvalifikovanou listinou (např. stejnopisem písemného vyhotovení rozhodnutí opatřeného doložkou vykonatelnosti, výpisem z katastru nemovitostí, z něhož se podává, že pohledávka je zajištěna zástavním právem na postižené nemovitosti), kterou přihlašovatel připojí k podání, případně ji doloží dodatečně, vždy však - stejně jako samotnou přihlášku - nejpozději do zahájení dražebního jednání. Speciální upozornění a poučení, jichž se věřitelům dostává dražební vyhláškou, současně vylučuje aplikaci ustanovení § 43 o. s. ř.; soud tedy není povinen nejen postarat se o odstranění vad přihlášky, ale ani vyhledávat (vyžadovat po přihlašovatelích, popř. jiném subjektu) listiny prokazující způsobilost přihlášené pohledávky k rozvrhu rozdělované podstaty. K neúplné, nesrozumitelné nebo nejasné přihlášce, stejně jako k přihlášce nepodložené kvalifikovanými listinami soud prostě nepřihlíží, což má za následek, že takových pohledávek se rozvrh rozdělované podstaty netýká.

Je-li listinou ve smyslu § 336f odst. 2 o. s. ř. soudní rozhodnutí, splní věřitel povinnost prokázat vymahatelnost pohledávky nejen předložením stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí opatřeného doložkou vykonatelnosti, ale i jeho opisu (kopie), na němž je vyznačena ověřovací doložka podle § 73 odst. 2 zákona č. 358/1992 Sb. nebo § 3 odst. 2 zákona č. 41/1993 Sb. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2003, sp. zn. [20 Cdo 785/2002](#), uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 4/2004 pod č. 33).

Důsledky toho, že přihlašovatel nesplnil povinnost připojit listinu prokazující, že pohledávka je vymahatelná nebo zajištěná zástavním právem, jsou zhojeny jen tehdy, pokud uvedené skutečnosti vyplývají přímo ze spisu, jinými slovy, je-li před zahájením dražebního jednání příslušné rozhodnutí nebo jiný exekuční titul, popřípadě výpis z katastru nemovitostí, z něhož se podává, že pohledávka je zajištěna zástavním právem, přílohou exekučního spisu; v takovém případě soud k přihlášce přihlíží, i když samotný přihlašovatel listinu nedoložil.

V projednávané věci byla v rozhodném okamžiku, tj. před zahájením dražebního jednání 14. 1. 2004, obsahem spisu nejen přihláška R., s. r. o., ale i listina prokazující vymahatelnost přihlášené pohledávky s příslušenstvím; to, jakým způsobem se tato listina stala součástí spisu, tedy zda ji dodatečně předložila věřitelka, nebo ji soud - ač mu to zákon neukládá - sám vyžádal, podstatné není. Přihlásil-li dovolatel svoji pohledávku za povinným později, než tak učinila R., s. r. o., pravidla rozvrhu daná ustanovením § 337c odst. 1, 2, 4 a 5 o. s. ř. přikazují ze zbytku rozdělované podstaty uspokojit její pohledávku, neboť skutečnosti rozhodné pro pořadí obou pohledávek (v rámci dané skupiny) vyznívají v neprospěch dovolatelovy pohledávky.

V mezích, ve kterých byl dovolací soud oprávněn rozhodnutí přezkoumat, je tedy právní posouzení věci správné; v důsledku toho je správné i rozhodnutí, které na něm spočívá, a Nejvyšší soud proto dovolání zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).